

PROJEKT SPORTOWY, uczący współpracy

Karolina Giedrys-Majkut

Sport w szkole może być dla uczniów niezwykle istotnym treningiem współpracy. W grach zespołowych współdziałanie wszystkim się opłaca, przynosząc natychmiastowe sportowe, ale też i te być może ważniejsze, emocjonalne korzyści. Wsparcie ze strony kolegów i namacalne skutki udanej komunikacji będą utwierdzały uczniów w prospołecznej postawie i dobrych nawykach. Tworzenie zgranych zespołów nie jest jednak sprawą prostą. Uczniowie reprezentują przecież niejednorodny poziom predyspozycji i umiejętności sportowych, mają odmienne doświadczenia z aktywnością fizyczną, a czasem ekstremalnie różne do niej nastawienie. Nie jest im łatwo współpracować, szczególnie w klimacie stresującej rywalizacji, nastawienia na bicie rekordów i promocji garstki wybranych talentów. W proponowanym całorocznym projekcie wychowawczym zachęcam do uważniejszego przyjrzenia się doświadczeniom uczniów w sportach zespołowych i ułatwienia im współpracy na boisku. Celem projektu jest wykorzystanie potencjału gry zespołowej do rozwoju u uczniów komunikacji, kooperacji i samoświadomości. W bonusie – korzyści sportowe. Jak przeprowadzić projekt?

Przygotowanie i planowanie:

1. Przygotujcie spotkanie z wuefistą na lekcji wychowawczej (chyba, że sami prowadzicie w-f wtedy zaprosicie drugiego wuefistę odpowiedzialnego za nauczanie przedstawicieli/ przedstawicielki drugiej płci) i porozmawiajcie wspólnie z uczniami na temat tego, na czym ich zdaniem polega pozytywna sportowa współpraca, co im ją ułatwia, a co utrudnia na lekcjach w-f. Nie bójcie się szczerych głosów i rozmowy o trudnościach – to przez nie wiedzie droga do poprawy sytuacji. Dyskusję można podzielić na dwie lekcje (np. jedną bez obecności dodatkowego nauczyciela i drugą już w pełnym gronie), tak by ośmielić uczniów do wyrażenia swoich opinii i dać im czas na przemyślenie swojego wyboru.
2. Wspólnie zaplanujcie działania sportowe, których główny cel będzie polegał na opanowaniu umiejętności koniecznych do współpracy. To ważne! – komunikujcie cel działań (lepiej opanowanie umiejętności współpracy), tak by przesunąć akcent na ten aspekt gry drużynowej i tym samym wesprzeć uczniów, którzy nie lubią sportu i przełamać ich niechęć lub lęk.
3. Trudnością będą różnice w umiejętnościach i zaangażowaniu uczniów. Pomóżcie uczniom znaleźć osobisty cel tego działania i swoje miejsce. Możecie ustanowić odrębne role odzwierciedlające predyspozycje, preferencje i kompetencje poszczególnych osób i poprosić je o wybranie jednej lub kilku: liderów drużyn, współpracowników trenera, którzy będą wspierać kolegów w opanowaniu koniecznych umiejętności, nawigatorów, czyli osoby naprowadzające grupę na cel działania i przypominające o nim, łączników, czyli osoby strzegące integracji drużyny, negocjatorów, którzy będą wspierać rozwiązywanie konfliktów, kronikarzy dokumentujących postępy drużyny, itp.
4. Wypracujcie formułę, która będzie dla was optymalna i możliwa do wdrożenia – spotkania w ramach zajęć dodatkowych dla chętnych, zajęcia w-f dla całej klasy raz w miesiącu. Opracujcie harmonogram i zastanówcie się nad kryteriami sukcesu. W przypadku tego projektu sport jest

jedynie polem do treningu, tak więc kryteria powinny być wychowawcze, np. „będę się lepiej komunikował”, „stworzymy naprawdę zintegrowaną drużynę”, itp.

5. Jeżeli uznacie, że wam to pomoże, zastosujcie formułę pozytywnej rywalizacji: wybierzcie jedną grę zespołową, a następnie podzielcie klasę na dwie drużyny o podobnym poziomie, które będą ze sobą rywalizować w ciągu roku szkolnego. Ważne jest to, by w tej rywalizacji wyjść poza wyniki sportowe. Ujmijcie w niej kryteria sukcesu odnoszące się do umiejętności ułatwiających współpracę, będące przedmiotem waszej refleksji na godzinie wychowawczej, np. umiejętność rozwiązywania konfliktów, czy też umiejętność dotrzymywania zobowiązań. Ustalcie wspólnie z grupą i wszystkimi zaangażowanymi nauczycielami, że będą one nagradzane w końcowej ocenie. Ustalacie także wskaźniki do ich oceny, tak by uniknąć późniejszych dyskusji. Na przykład, jeśli na godzinie wychowawczej będziecie pracować nad udzielaniem informacji zwrotnej i uczniowie poznają, jakieś dobre praktyki w tym zakresie, ocena końcowa rywalizacji powinna ujmować umiejętność wdrażania tych praktyk w sytuacji boiskowej. Ważnym kryterium sukcesu powinna być też ogólna satysfakcja z obecności w drużynie, jak też stopień integracji zespołu. Ocenę tych dwóch kryteriów można ustalić wspólnie.

Realizacja:

1. Zajęcia w ramach działania mają się skupiać na grach zespołowych, które będą miejscem do przyglądania się uczniowskim umiejętnościom komunikacji i pracy zespołowej. By dać wszystkim równy start i budować dobrą atmosferę, przed przejściem do gier typowo sportowych, spróbujcie poćwiczyć przy pomocy prostych gier kooperacyjnych. Takie gry, jak np. najdłuższe podbijanie balonu przez uczniów stojących w kręgu i trzymających się za ręce (balonu nie wolno podbijać nogą, zabronione jest też puszczenie rąk), mogą być świetną rozgrzewką do bardziej zaawansowanych zadań opartych na współpracy.
2. Zadbajcie o to, by współpraca w trakcie gry zespołowej miała dobre podstawy, o których powyżej. Na przykład – upewnijcie się, że wszyscy znają zasady danej dyscypliny, że zastosowanie mają normy dotyczące dobrej komunikacji, że na zajęciach panuje dobra atmosfera zaufania i tolerancji, ale także dobrej zabawy. Twórzcie mieszane zespoły, a w informacji zwrotnej podkreślajcie zachowania, które przyczyniły się do włączania innych do gry, do pozytywnego rozwiązania konfliktów na boisku, do integracji drużyny.
3. Włączcie dziejące się działania sportowe do refleksji na zajęciach wychowawczych. Stwórzcie uczniom przestrzeń do rozmowy na temat tego, co dzieje się na zajęciach sportowych. Do tego dwutorowego działania z pewnością można włączyć ćwiczenia z niniejszego narzędziownika, np. rozmowy o porażce, rozmowy o dobrej komunikacji, rozmowy o wartościach (czy można pogodzić rywalizację ze współpracą?). Refleksje z parkietu mogą być pożywką do ćwiczeń na te tematy.

Podsumowanie:

1. W ramach podsumowania projektu zorganizujcie końcowe spotkanie z wuefistami na lekcji wychowawczej. Podsumujcie doświadczenie – czy to roczne doświadczenie zmieniło w jakiś sposób myślenie uczniów o współpracy? Czego się nauczyli? Co im pomagało, a co utrudniało wspólną pracę?
2. Nagroďte wszystkich uczestników indywidualną pochwałą, wskazując na zdobyte w projekcie kompetencje, osobiste zasługi dla rozwoju zespołu, wkład do udanej współpracy.
3. Zastanówcie się nad kontynuacją działań i zorganizowaniem dnia sportu, w trakcie którego podzielicie się z innymi dobrymi praktykami w zakresie

Ta propozycja projektu pochodzi z publikacji dla nauczycieli i nauczycielek, opracowanej w ramach programu „Wychowanie to podstawa”. Cały rozdział pod tytułem „Jak wzmacniać proces grupowy w klasie?” znajdziesz pod adresem:

https://blog.ceo.org.pl/wp-content/uploads/2021/02/Wychowanie_to_podstawa_zestaw3.pdf